

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu IV.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 73.

— Sibiu, Mercuri 9/21 Septembre. —

1881.

Din Bucovin'a.

Cumcà bucovinenii s'au creditu din somnu si s'au apucatu de lucru, probédia si urmatoriulu cerculariu arhiepiscopescu cu dat'a 14/26 Augustu 1881 Nr. 82/pres. publicatu in „fóia ordinatiuniloru consistoriului“:

Pe urm'a cerculariului arhiepiscopalu din 1/13 Maiu 1874 Nr. 81, cu carele s'a publicatu regulamentul de alegere pentru congresulu bisericescu gr. or. alu Bucovinei, aprobatu cu prea inalt'a resolutiune imperiala din 9 Augustu 1871, se notifica, cumcà inaltulu presidiu c. r. alu tierii, cu emisulu din 15 Augustu a. c. Nr. 1026, dupa prealabila intielegere cu umilinti'a nóstra a binevoitu a publicá alegerile pentru acestu congresu, precum se aréta din insciintiarea alaturata /1

Intempinandu cu bucuria acésta indrumare voitóre de bine a inaltului regimu, care mijlocesce implinirea dorintieloru de demultu ale clerului si eparchiotloru pentru binele santei nóstre biserici, impartasimu urmatórele lamuriri:

Congresulu bisericescu, adeca adunarea reprezentantiloru alesi dintre preotime si mirenime ai eparchiei, va fi compusu din 48 de deputati si anume din 24 deputati preotiesci si 24 deputati mireni.

Deputatii preotiesci se voru alege de preoti, éra deputatii mirenesci se voru alege de crestinii mireni. Dintre cei 24 deputati mireni, 3 se voru denumi de Mai. Sa imperatulu, 6 se voru alege de patronii bisericesci, 5 de crestinii dreptu credintiosi de prin orasie, éra 10 de poporeni dreptu maritori de prin téguri si sate; pentru aceea tóte parochiile de téguri si de sate se voru impartí in 10 cercuri de alegere, precum infaciosiédia prospectulu alaturatu /2.

Indrumarile deosebite in scopulu alegerilor deputatiloru preotiesci se voru face parte de noi, parte de protopresbiterii districtuali, éra a deputatiloru mireni parte de dnulu presidente alu tierii, parte de dnii capitani districtuali, si in Cernauti de magistratulu orasianu. Pentru aceea, facându-se din partea

organeloru respective dispunerile recerute, atátu preotimea câtu si mirenimea dreptu credintiosa se urmedie intocma dupa acele dispusetiuni, in acordu cu regulamentul referitivu intaritu de Mai. Sa.

Dilele de alegere sunt:

1. Pentru comunele parochiale din téguri si sate: Mercuri in 9/21 Sept.;

2. Pentru comunele parochiale din Cernauti si suburbii, precum si din Siretu, Sucév'a, Radauti si Campulungu: Vineri in 11/23 Sept.;

3. Pentru patronii parochiali pe mosiile private: Marti in 15/27 Sept.; éra

4. Pentru cele patru corpuri de alegere preotiesci: Joi in 17/29 Sept.

Cu privire la scurtimea de timpu pàna la inceperca alegeriloru, se se faca fara de pregetare pregatirile recerute si anume: Pastorii de suflete se publice prin biserici anume, in limb'a cea mai bine cunoscuta parochieniloru, cerculariulu presentu cu emisulu presidiului c. r. si consemnatiunea celoru 10 cercuri de alegere ale comuneloru de téguri si de sate; se se puna câtu mai curendu in raportu cu dnii capitani districtuali, respective cu magistratulu din Cernauti in scopulu listeloru alegatoriloru din comunele lor, cari liste apoi se le publice prin biserici. Pe aceeași óra parintii protopresbiteri districtuali se compuna listele alegatoriloru preotiesci din tinuturile lor protopresbiteriale, fia acestia parochi, administratori parochiali, espositi ori cooperatori. Pe temeulu acestoru liste se tramita p. protopresbiteru fiacarui alegatoriu câte unu blanchetu de biletu de alegere spre indeplinire cu numele candidatului respective alu candidatiloru pentru congresu. Aceste bilete sigilate se se tramita de alegatori pàna la dio'a prefipta, adeca inainte de 17/29 Sept a. c. la protopresbiteriu.

List'a alegatoriloru din cele trei convente monastiresci se va compune de noi si se va tramite fiacarei monastiri; si de-óre ce conventualii monastiresci au se aléga 2 deputati, asia dara fiacarele alegatoriu are se indeplinésca biletulu seu de alegere cu numele a dóue persóne, cari bilete siglandu-le, se le dea la man'a p. igumenu, éra acesta le va tramite inainte de 17/29 Sept. a. c. sub adres'a nóstra.

In fine listele alegatoriloru din statulu consistoriului si alu bisericei catedrale, precum si cea a alegatoriloru din statulu professoriloru de teologie si alu catechetiloru scóleloru mijlocie si poporale din Cernautiu, precum si alu prepositiloru seminariali si pastoriloru de suflete din Cernautiu, se voru compune de asemenea de noi.

Listele alegatoriloru preotiesci se voru espune spre informarea de obsce si eventuala rectificare prin optu dile si anume:

a) ale celoru dóue corpuri de alegatori din Cernautiu in cancelari'a consistoriului;

b) ale conventeloru monastiresci in cancelari'a igumenésca;

c) ale pastoriloru de suflete in cancelari'a protopresbiteriale.

In dioa prefipta, adeca in 17/29 Septembre a. c. fiacarele protopresbiteru districtualu — inpreuna cu doi parochi desemnati de densulu — va face scrutinulu, adeca va deschide si va numerá biletele de alegere incurse, si facédu unu protocolu asupra rezultatulu alegerii, ilu va tramite sub adres'a nóstra dinpreuna cu list'a alegatoriloru si cu biletele de alegere.

Comunicandu aceste in de obsce si provocandu pe pastorii de suflete de a sta intru ajutoriu primariloru comunali intru compunerea si publicarea listeloru si a celorlalte afaceri, mai adaogemu, cá spre informare esacta despre tóte detailurile procedurii se se cetésca cu tóta luarea aminte regulamentul de alegere pentru congresulu bisericescu, publicatu in fóia ordinatiuniloru consistoriului Nr. 11 din anulu 1874, de óre-ce ori-care abatere formala dela cele precisate prin respectivulu regulamentu, póte se pricinuéscu combaterea si anularea alegerii.

Dela arhiepiscopulu si mitropolitulu Bucovinei si Dalmatiei.

Cernautiu, in 6/18 Augustu 1881.

Silvestru m. p.

Foisiór'a „Observatoriului“.

Momente din viéti'a lui dr. Josifu Hodosiu.

(Urmare si fine.)

Asia se intemplá, cá si Josifu Hodosiu scapà de persecutiunea clandestina, la care éra supusu pàna atunci. In spiritulu vechiei constitutiuni avendu locutorii fiacarui comitatu se si aléga ei insii pe functionarii municipali, Josifu Hodosiu fu alesu in adunarea municipale din 3 Aprile 1861 aprópe in unanimitate de v.-comite, adeca administratoru alu comitatului Zarandu locuitu intregu de romani, cu salariu de 1500 fl. v. a. pe anu. In acésta calitate a sa, intemeiatu pe dreptulu publicu alu Transilvaniei, un'a din grijile principali ale lui Jos. Hodosiu a fostu cá, in deplinu acordu cu poporatiunea, se ridice la monarchu protestu energiosu in contra acelei incorporari nelegale. Memorandulu compusu in acésta cauza de Hodosiu, votatu in 20 Juliu 1861 de cátra consiliulu municipale alu comitatului, inaintatu apoi la Vien'a, se afla tiparitu separatu pe o cóla in formatu folio; elu este si astadi interessantu si instructivu, chiaru si din punctulu-de vedere mai inaltu alu autonomiei marelui principatu alu Transilvaniei.

Administratiunea tuturor comitatelor si districteloru locuite sau intregi, sau in maioritare preponderanta de romani, a fostu in tóte timpurile cea mai vitrega din lume; dóra inse nici-unu municipiu nu a suferitu atátu de multe tiranii cá comitatulu Zarandului, din care cauza in acelea tinuturi istori'a a si consemnatu câteva rebeliuni crunte. Poporulu fara nici-o sciintia de carte, are traditiuni de libertate o multime, heredite priu tóte generatiunile In totu timpulu câtu a domnit si ératu odinióra in secolulu alu 15-lea Joanu Corvinu de Hunedór'a, locutorii din comitatele Hunedór'a, Alb'a, Zarandu si cei din Banatu au datu cele mai mari contingente la óstea lui, din care cauza s'au si bucuratu

de multe favoruri si privilegii date lor de cátra acelu erou alu secolului seu si alu tuturoru câte au urmatu. Tocma inse desteptarea si nutrirea spiritului militar in acelea poporatiuni nu potea se placa la altii. Urmarile sunt cunoscute. Niciodata statulu, sau fia si aristocrati'a inalta, nu a voitu se infintiedie nici-o scóla in regiunile locuite de romani pentru romani, afara numai de singurulu casu, candu consiliarii lui Michailu Apaffy isi pusesera in capu, cá se calvinésca mai curendu pe romani. Un'a din problemele cu a carei deslegare se ocupà Hodosiu in totu timpulu functiunei sale, a fostu infintierea de scóle in intielegere cu clerulu si cu inspectorulu guberniale. In anii dintaiiu realisarea planului seu éra multu facilitata prin impregiurarea, cá comitele supremu (prefectulu) cá reprezentante alu monarchului si demnitarulu alu statului, éra totu romanu, denumitu de cátra monarchu.

In acei ani se infintia si gimnasiulu romanescu din Bradu, fara nici-unu ajutoriu din partea statului, numai din colecte si donatiuni castigate dela poporu. Marea importantia a acelu gimnasiu in mijloculu unei poporatiuni parasite de secolu, se póte judecá mai bine de cátra acei ce cunoscú tóte incercarile facute mai alesu de 7 ani incóce, spre a'i curmá frulu vietiei, spre a'lu inchide, sau a'lu prefice in gimnasiu ungurescu. Cerulu se dea, cá tóte acelea incercari se fia venite prea tardiu.

Vediendu-se in regiunile superiori gubernamentali, cá poporulu romanescu tine cu taría la functionarii de nationalitatea sa, si anume cá la tóte alegerile trienali realege pe acelasi vice-comite, cum si cá limb'a romanésca se sustine in administratiune si la tribunale, — mai ántaiiu se intentá a paralisá vointi'a locutoriloru prin prefecti denumiti din alta nationalitate; dupa aceea vediendu cá nici cu acea mesura nu strabatu, se decise desfiintarea comitatului impartindu teritoriulu seu intre cele limitrofe, Aradu si Hunedór'a. Cu acea mesura incetá de sine si activitatea de primu functionariu alu Hodosiu, dupa 15 ani, in a. 1876.

Pe cátu timpulu Ungari'a nu avea lege precisa

despre incompatibilitatea functiuniloru de statu cu mandatulu de representante in corpulu legislativu, Hodosiu fu alesu de repetite-ori, incependu dela a. 1865 deputatu in camer'a Ungariei, unde inse de si éra functionariu, se aflá totudeauna in opozitiune apriga cu gubernulu si cu maioritarea lui, atátu din caus'a autonomiei transilvane, câtu si pentrucá chiaru si legea de nationalitati votata de aceeași dieta in an. 1868, o vedea violata si calcata mai in tóte partile sale. Invective si insulte plouá in press'a unгурésca asupra lui Hodosiu, si elu avu patienti'a in anii de ántaiiu, cá se faca o colectiune de foi pline de injuraturi vomite asupra lui. Un'a din acelea se mai póte vedé intre charteile densului.

Inre atátea reforme bune si mai multe rele, câte urmara a se face sub sistem'a dualistica in administratiune si la justitia, Hodosiu vediendu, cá daca mai póte fi vorba de stabilitate, acésta multu puçinu va fi numai la justitia, in Augustu 1871 ceru dela ministeriu postulu de presidente la unu tribunalu, rogamintea lui inse fu respinsa sub Nr. 2611. Asia elu érasu ajunsu in pusetiunea dinainte de 1860, inse cu acea distinctiune essentiala, cá acuma nici nu éra singuru de sine, nici numai cu consórt'a si cu doi prunci, decátu avea se ingrijésca de existenti'a unei familii numeróse cu optu prunci, dintre carii o fíca aprópe de marítatu, unu fiuu la universitate si toti ceilalti pe la scóle.

Inre acestea impregiurari si anume dupa-ce se desfiintá comitatulu Zarandu, amicii lui ilu indemnara se se mute cu locuinti'a in Sibiu, unde i se dete functiunea de referente la consistoriu in afacerile scolastice din archidieceasa, cu salariulu modestu de 1200 fl. v. a. pe anu. In acelasi timpulu Asociatiunea transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu l'au alesu de secretariu alu seu cu onorariu de 300 fl. v. a. In acestea dóue sfere de activitate Hodosiu isi impleni oficiulu cu zelu si consciintia, pàna candu morbulu greu ii paralisá poterile si'lu pironi la patu. Elu inse nici chiaru in asternutu nu se potea conteni dela lucru si anume cerea dela mine, cá se'i tramitu din cancelari'a Asociatiunei actele câte dicea cá cadu in resortulu lui.

Artele plastice la espositiune.*)

I. Sculptur'a este foarte modestu reprezentata. Ba am putea chiaru dice, că esceptiune de unele bunisioare sapatari in lemnu, acestu ramu alu plastice, de abea este reprezentatu.

Tóta recunoscinti'a merita ambele sfesnice mari, de biserica, trimise prin d. Andronicu Androne din Brasiovu. Conceptiunea e corecta, corespunzandu pre deplinu regulelor estetice. Totu acea se poate dice si despre Nr. 3924, (o usia de altariu), trimisa asemenea prin d. Androne, si apoi despre Nr. 4181 si 4182, rame de icóne, sculptate in lemnu prin Dimitrie Savoiu din Vien'a.

Bastonulu, espusu prin d. Dionisiu Pascuti, (preotu gr.-or. odata, éra acum avocatul in Buteni), e unu adevratu capu de opera alu sculpturei in lemnu, si unu testimoniu nu numai alu capacitati fabricatoriului, ci si alu admirabilei sale diligentie; cá-ci nu mai puțin decât doi ani intregi a lucratu esponatoriulu până ce 'ia succésu a terminá multimea de figuri si de ornamente, tóte taiate in lemnu cu o admirabila finetia si minutiositate. Pretiulu bastonului se tacséda la 300 fl.

Celu mai atragatoriu obiectu din grup'a artelor plastice, ni se pare a fi Nr. 3386, bust'a unei copile in reliefu. Frumosulu capu cu peru lungu încárlontiatu, este incununatu cu flori, éra dragalasi'a ei faciá esprima innocentia angerésca. Originalulu acestei buste s'a modelatu prin tenerulu nostru artistu Aureliu Diaconu (Diaconoviciu) din Bocsia-montana in Banatu, de presente ascultatoriu la instit. politechnicu din Gratz. La espositiune inse nu s'a trimisu originalulu, ci numai o turnatura in gyps, temendu-se espunetoriulu, de siguru cá prin transportu ar putea suferi pretios'a sa lucrare. Turnatur'a in gyps de altmintrelea a succésu excelentu, si bucat'a espusa a placuta foarte, atátu prin originalitatea sa, câtu si prin frumsetia compositiunei, prin finetia liniamentelor caracteristice, si prin unu coloritu temperatu, nu curatu albu, ci camu rosu-auriu.

Pecátu că impregiarile locali din pavilionulu de espositiune n'au ertatu a se espune acésta lucrare la unu locu mai acomodatu din punctu de vedere opticu, de si loculu éra destulu de iluminatu in intielesu laicu.

Dlu Aureliu Diaconu a mai espusu (Nr. 3387) inca unu ornamentu modelatu in lutu, si precum intieleseramu, elu posedea mai multe lucrari plastice in lutu, gyps si pétra ese-

*) Espositiunea s'a inchisu, au remasu inse si trebue se remana deschisa asupra ei discussiunile, recensuni. critica pe ani inainte; de aceea facemu si noi locu cu mare placere acestei recensuni critice a unui dn. corespondente din cei mai competenti in nobil'a sfera a artiloru frumoase; ii suntemu totuodata recunoscatori pentru justele sale observatiuni.

Red. Obs.

cutate, cá elevu alu scólei de plastica dela politechnica din Gratz si sub conducerea renumitului professore Christen. Regretamu cá nu le-a espusu si pre acelea, de óre ce plastic'a la noi, până mai deunadi, nu s'a cultivatu de locu, si orice inceputu pe acestu frumosu terenu ne póte numai inbucurá, meritandu tóta incuragiarea.

Crésca si inforésca sculptur'a si intre Romani, si se dea D-dieu, cá in scurtu timp, monumentele, ce le voru mai redicá mariloru nostri barbati, se nu se modeledie si execute numai exclusivu prin straini (adeseori cu pretiuri esorbitante si totuodata si reu), ci si prin fii ai Romaniei.

Ramele de icóne, trimise prin d. Sava Popoviciu-Savoiu, preotu gr.-or. din Vien'a, sunt lucrate cu gustu, si potu concurá fara téma cu cele sculptate de neromani.

Dn. Steleanu Constantinescu, sculptoru din Ploiesci, a tramisu la espositiune unu frumosu relief, reprezentandu dóue paseri sculptate in lemnu cu multa arta. Frumósica e crucea alba de lemnu, sculptata de Severu Orbanu din Cosna, numai cu ajutoriulu unui penitieu simplu si alu unei sule.

De interesu e si Nr. 1316, unu relief ce reprezenta o figura alegorica (Romani'a libera triumfandu), in deretulu ei: unu dorobantiu lup-tanduse.

S'au mai espusu inca unu numeru frumosiulu de diverse sculpturi in lemnu, deosebitu sfesnice, rame de icóne, stelagie, cruci, pahara si altele, executate inse camu totu prin diletanti.

II. Ceramic'a (olaritulu) a fostu preste asteptare puțin reprezentata, pre candu noi tocma dela acésta specie a plastice, asteptamu mai multu, spre redicarea védiei nóstre inaintea strainiloru; ne-amu insielatu inse atátu relativu la cuantitate câtu si la calitate. Nu dóra cá amu voi se dicemu, cá ólele si blidele espuse n'aru fi bune si frumóse, nu, ci regretamu, cá nu s'au trimisu mai multe forme, — forme mai classice, stravechi romane, si mai puțin atinse de spiritulu civilizatiunei moderne.

Se nu uitamu, cá atátu in portulu femeiloru nóstre, câtu si in olaritulu romanescu, s'au conservatu forme si motive stravechi, classice antice, ereditate directe dela Romanii si Elenii antici, care forme si desemnuri de o frumsetia admirabila, scóse la lumina, comunicate lumei si desvoltate mai departe totu in directiune originala-nationale, ni-ar putea redicá védi'a inaintea strainiloru in modu insemnatu, si ar convinge lumea intréga, cá geniulu clasicitati n'a disparutu din frumósele váli ale Daciei. Cine scie, cá ce pondu punu caletorii straini, anume englesi si francesi, pe frumósele nóstre vasa de casa, — pre care adeseori le cumpera si le trimitu in patri'a loru cá pre unele modelle de forme estetice, — acela va sci indestulu apretiuu ceramic'a romana, si va dorí cu noi, cá la viitórea espositiune nationale-romana, acestu ramu alu plastice, se se

pective, dela care inse redactorii tribulati necurmatu de cátra mai multi membrii, s'au abatutu mai virtuosu castrandu multu din manuscriptele altoru colaboratori, cum si modificandu câtu remanea necastratu. Destulu cá pe Hodosiu inca l'a costatu acea participare la lexicografia aprópe trei ani de labóre.

Intre acestea, valurile politice aruncandu-se totu mai susu preste capulu natiunei romanesci din Transilvani'a, cu scopu de a'i infécá ori-ce viétia nationale, Hodosiu crediú in a. 1871, cá este absolutu necessariu a mai revocá odata in memori'a publicului incai drepturile fundamentali, la care aru trebui se tina romanii din monarchia intre tóte impregiarile. Asia apparú din pén'a lui publicatiunea:

„Romanii si constitutiunile Transilvaniei“ de Dr. Jos. Hodosiu. Pest'a 1871, form. 8-vu micu, 110 pag.

In acestu operatu alu seu, Hodosiu apara, de si sub alta forma, totu tésa veru-seu Papiu, tractata sub titlu „Independentia Transilvaniei“ 1861, tradusa si in alte limbi, cum si alui Baritiu din aceeasi epoca sub altu titlu „Autonomia Transilvaniei“ publicata in „Gazet'a Transilvaniei“ 1861 si mai tardiu (1868) in „Romanulu“. Acea publicatiune alui Hodosiu inse veni tocma la timpulu supremu, pe candu o parte din romani uitandu cu totulu de ori-ce interesu superioru si de ori-ce solidaritate cu natiunea, incepusera a capitulá si a se cuceri intocma cá si cum 'iaru mostrá consciintia cu nu sciu ce crima mare, pentru cá pana atunci tinusera la individualitatea politica-nationale a poporului romanescu, in spiritulu vechiei constitutiuni transilvane, prin care s'au recunoscutu totudeauna nu numai nationalitati, ci chiaru natiuni politice, asiediate si conlocutiórie pe teritoriulu acestei tieri, intocma cá in Elveti'a.

Jos. Hodosiu s'a mutatu din acésta vale a plangeriloru cu dorinti'a ferbinte de a vedé odata din inaltimele in care se afla astadi sufletulu seu, aceea ce n'a ajunsu se védiá pe cátu timpu se aflase intre noi: cá natiunea sa de dincóce de munti are sub pitiórea sale unu teritoriu autonomu si cá famili'a sa se simte fericita cá romana curata.

G. Baritiu.

reprezente in modu mai demnu, asia precum merita dupa opiniunea barbatiloru versati in estetica si archeologia, si nu dupa cum dictéda reu intielés'a modestia a bietiloru olari romani, cari, precum se pare, nu prea sciu apretiuu si distinge classicele forme si motive, de care se folosescu adeseori. Cautati in mai multe parti ale terei, in Banatu cá si in Transilvani'a, in locuintele poporatiunei rurale, de ex. la multimea aceloru cante, cane (cancee), ulcióre, farfurii (talere) si alte vase, asiediate pe cuire, alaturea cu diversele tieseturi in colori alese, examinati formele aceloru vase, precum si desemnele sau figurele de pre ele, comparati apoi pe tóte acelea cu multimea de vase, intregi sau si sparte, care se scotu la lumina prin sapatari din ruine maretie de pre teritoriulu Italiei, alu Eladei si chiaru din vechi'a Dacia si de pre airea, cá se ve convingeti odata, cá ceramic'a, adeca olari'a, pe care archeologii o au inaltiatu cu totu dreptulu la unu ramu alu sciintiei loru, éra la noi a fostu până acum aprópe despretiuita, merita tóta atentiunea nóstra din punctu-de vedere neasemenatu mai inaltu, decâtu ar fi numai simpl'a loru intrebuintiare in economi'a casei. Se nu mai pronuntiamu cuventulu óla numai cá in risu, pre candu altii le sapa si scotu óle vechi cu mari spese din sinulu pamentului, si le asiéda in colectiunile si museele loru, cá tésaure de sciintia.

o. o.

(Urmédia recensunea despre architectura.)

Romania.

(Primirea A. S. R. Principesei Josefina.) Mercuri 2 Septembrie curentu, M. M. L. L. Regele si Regina, insociti de Curtea Loru, de d. Rosetti, ministru de interne, cu d-na, si principele D. Ghica, presedintele Senatului, de d. comite Wesdehlen, ministru Germaniei, d. colonelu Falcoianu, directoru regale alu cailoru ferate romane, si de mai multe notabilitati, au plecatu, la órele de séra, cu unu trenu alu Curtiei, la Predealu, intru intimpinarea A. S. R. Principesei Josefina de Hohenzollern, Augusta mama a M. S. Regelui.

La órele 4 si jumetate, trenulu Curtiei a sositu in gar'a Predealu, inpodobita cu bradi si flori, in mijloculu aclamatiuniloru entusiaste ale mai multoru mii de persóne, cari se aflau pe peronulu si in jurulu garei, venite cu 5 trenuri de placere din Bucuresci, Ploiesci si alte localitati.

Maiestatile lor, scoborandu-se din trenu, au intratu in salonulu de asteptare, trecédu printre sirurile dómneloru, care, in costumu romanescu si cu buchete de flori, asteptau sosirea Altetiei Sale Regale.

Dupa o asteptare de 15 minute, in care timpu Maiestatile Lor au binevoitu a convorbi cu d. prefectu alu judetiului Prahova, cu d. presiedinte alu comitetului permanentu, d. comandantu alu gardei nationale si mai multe persóne presente, anuntiandu-se sosirea trenului din Kronstadt,*) Maiestatile Lor au inaintatu pe peronu pentru a primi pe August'a Mama.

Alteti'a Sa Regala, insocita de d-nu Balacénu, ministru alu Romaniei la Vien'a, si d-ra de Lindheim, dama de onóre a Altetiei Sale, si de d. baronu de Maercken-Geerath, siambelanu alu M. S. Imperatulu Germaniei si guvernoru la castelulu de Benrath, coborandu-se din trenu, si, la braciulu M. S. Regelui, s'a indreptatu spre salonulu de asteptare, in mijloculu urariloru de buna venire si primindu numeróse buchete dela dómnele presente. In salonu d. ministru Rosetti a pronuntiatu urmatórele cuvinte:

„Alteti'a Regala, fiti bine venita in Romani'a, pe acestu pamentu, unde, sunt acum 15 ani, Augustulu Vostru Fiu a pusu pitióru pentru prima óra. Principele pe care ni 'ati datu atuncea, inpunendu tacere iubirei Vóstre de Mama, astadi Rege, Ve primesce in braciele Sale. Prin virtutule, devotamentulu si valórea Sa, Elu a sciutu se castige iubirea Romaniei, stim'a si incredérea toturor Poderiloru. Natiunea nu va uitá nici-odata totu ce datóresce Suveranului seu multu iubitu, iubitu prin Elu insusi, pentru August'a Sa familia si pentru demn'a Sa Socia, care a luat o parte atátu de vie la luptele si suferintiile prin cari amu trecut.

„Fericiti de a putea salutá in fine pe Mam'a

*) Se pare cá „Monitorulu oficiale“ n'au afluati nici pana in dio'a de astadi, cá urbea comerciala din Transilvani'a numita pe nemtiesce Kronstadt, pe romanesce se dice Brasiovu, nomenclatura milenaria, ale carei urme le affi chiaru si la Herodotu parintele istoriei.

Red. Obs.

Activitatea literaria si científica alui Jos. Hodosiu. Elu cunoscea bine pe lãnga limb'a sa nationale, limbile latin'a, german'a, magiar'a si scriá in acelea; éra limb'a italiana o vorbia, cunoscea si frances'a.

Cá si o multime de alti ómeni tineri, asia si repausatul nostru colegu isi incercase poterile sale mai ántaiu in câte o fóia periódica din puțin câte aveamu noi romanii inainte de acésta cu 20 de ani. Pe candu rigórea absolutistica totu mai dominá asupra pressei romanesci din Transilvani'a, „Revist'a Carpatiloru“ redactata de iubitul nostru colegu Georgie Sionu, dete locu in a. 1861 la o scriere politica alui Jos. Hodosiu titulata „Resnetu din muntii apuseni ai Transilvaniei“, subscrisa cu pseudonimulu Gemenulu. In „Fóia pentru minte, áanima si literatura“ a publicatu cá fragmente: „Principele dreptulu naturi si istori'a dreptului romanu“. De aci incolo totu ce se afla apparutu in foi periodice romane, semnatu cu „Gemenulu“ sau „Castore gemenulu“, se se scia cá sunt lucrari de ale lui Josifu Hodosiu si mai tóte in cestiuni importante. Sunt si unele subscrise cu numele propriu.

Dara activitatea sa literaria mai productiva se incepú la anulu 1867 de candu fú numitu membru alu „Societatiiei academice romane“ in Bucuresci. Chiaru in sessiunea din acelu anu pe lãnga ce participá regulatu la tóte discussiunile gramaticali, lexicali si orthographice, pe cátu de interesante pe atátu si obosítórie, elu in câteva sessiuni anuali cari au urmatu, functionase la societatea academica in calitate de secretariu ad hoc.

Dela 1870 până la 1876 densulu fú insarcinatu cu traduceri din scrierile principelui Dimitrie Cantemiru, la care s'a cerutu multa patientia si incordare de spiritulu, precum va recunósce ori-cine va fi avutu a traduce in limb'a nóstra din latinesce si nemtiesce.

Dupace s'a decisu in modu definitivu elaborarea unui dictionariu si a unui Glossariu, cá probe de ceea ce s'ar putea produce in sinulu societatiiei academice in lexicografia, la impartirea litereloru intre membrii, lui Hodosiu i s'au venitu literale F si G, pe care le-a si lucratu intregi, in sensulu programei res-

Regelui nostru si de a' I aretá respectulu si recunoscintia nóstra, nu potemu ascunde parerea de reu ce simtinu pentru absentia A. S. R. Principele de Hohenzollern si pentru caus'a acestei absentie.*)

„Altetia Regala, bine-voiti a 'I inpartasi atátu regretele, câtu si urarile nóstre, si ascultati glasulu natiunei, care, mai bine de câtu mine, Ve dice, „Mama a Regelui nostru multu iubitu: fiti bine venita.“

Altetia Sa Regala, adancu miscata, a multiamitu d-lui ministru Rosetti, pentru aceste cuvinte atátu de bine simtite. Apoi, M. S. Regele a prezentatu Augustei Sale Mame tóte persónele aflate in salonu.

Trenulu Curtiei a plecatu la órele 5 si unu sfertu din Predealu si a intratu in gar'a Sinaia la órele 5 si 40 minute, unde d-n'a Principesa Ghica, d-n'a Comitesa Wesdehlen, d-n'a si d. Grigorie Sutzo, d. Grigore Cantacuzino si tóte persónele de distinctiune aflate in Sinaia, precum si unu numerosu publicu, au primitu cu urari entusiaste si buchete pe Augustii Soverani. Dupa ce M. M. L. L. Regele si Regin'a au prezentatu persónele presente Altetiei Sale Regale, s'au suitu in trasurile Curtiei, indreptandu-se spre monastirea Sinaia, unde compania de venatori, sub arme, si music'a de rosiori au datu onorurile cuvenite.

In sunetulu clopoteloru si in cantarile chorului, compusu de elevele asilului Elen'a, Maiestatile Loru, impreuna cu Altetia Sa Regala, au intratu in bisericu, intempinate de cátra parintele staretii si intregulu cleru. Dupa terminarea servitiului divin, Maiestatile Loru au condusu pe A. S. R. Principesa de Hohenzollern in apartamentele Sale, inpodobite cu coróne si flori.

La órele 7 séra, a avutu locu prandiulu, la care au luat parte d. Comite Wesdehlen, ministru alu Germaniei, cu d-n'a Comites'a Wesdehlen, d. ministru Rosetti cu d-n'a Rosetti, d. Principe D. Ghica cu d-n'a Principes'a Ghica, d. generalu Davila, d. Grigore Cantacuzino, d. colonelu Falcoianu, d. prefectu de Prahova, Furduescu, suit'a A. S. R. Principesei de Hohenzollern si persónele Curtiei Maiestatiloru Loru.

La órele 9, a urmatu retragerea cu tortie a garnisónei din Sinaia, éra casele din acésta localitate, inpodobite cu flori si covóre, erau splendidu iluminate.

Pe la órele 10, Maistatile Loru si Altetia Sa Regala s'au retrasu in apartamentele Loru.

(Monitorulu.)

Totu cestiunea agraria din Romani'a.

Lectorii nostrii voru fi vediutu in ce lumina puseramu noi in Nr. 69 alu „Obs.“ acea afurisita cestiune, care asia precum stá ea pâna astadi, este o adeverata rusine pe tíera, pe generatiunile presente, pe legislative si pe gubernu, o inferatura de infamia pe classea aspideloru cunoscute sub nume de ciocoi. Mai multu: ea contine inlaintrulu seu simburele mortiei nationale, gangren'a rodietória, ce trebue arsa cu feru infocatu, curatita cu taisiu de briciu ascutitu. O sarmana Moldova, la ce ai ajunsu! Tirani'a ferósa sub care tu suferi si gemi, este invecitata si indracita; ne coprinde inse straina mirare, daca nici chiaru acuma, in acésta epoca numita de regenerare, nu se afla o mana tare si braçiu inaltu, care se taie si se sfarme tóte capetele acelei hidre infernale.

Noi observaseramu „Romanulu“ si domnului ministru de interne, cá tóte mesurile câte s'au luat pàna acuma spre apararea poporatiunei rurale, adeca a poporatiunei curatu romanesci, prin urmare a natiunei, de hoti si spoliatori inbracati nemtiesce si frantiosesce, sau muscalesce si grecesce, sunt totu numai paliative, care nu ajuta nimicu si nu potu estermina tirani'a. „Romanulu“ din 5/17 Septembrie a. c. pe langa ce publica unele casuri de spoliatiuni revoltátorie, totu din Moldov'a, unde tirani'a fu totudeauna mai nerusinata, in primul seu condamna in termini, daca se póte si mai tari decâtu ai nostrii, nu numai asia numitele invielii agrarie, ci merge multu mai departe declarandu, cá asia numit'a inpropriarire dela 1864 a fostu indata „dela inceputu curata comedia, care mai tardiu deveni o drama dorerósa, ce stórse multe lacrimi si culesse multe blasteme.“

Da dieu asia: cá tragicomedia o amu cunoscutu-e si noi indata atunci in a. 1864, intocma

precum fusese si tragicomedi'a din Ardealu dela 1848 prelucrata apoi in câteva scene si publicata in a dóu'a editiune cá lege strinsu absolutistica sub absolutismu, care totu asia: „stórse si mai stórce multe lacrimi, a culesu si mai culege multe blasteme“.

Are dreptate si corespondentele „Romanulu“ unde dice cá acea lege a invoieliloru nu mai e de modificatu, ci cá trebue puru si simplu abrogata si inlocuita cu alt'a. Dara apoi cum se sune acea alta lege? Se fia ea óre totu numai o cursa spoita si sulemenita, spre a insielá opiniunea publica a Europei, precum se face pe la noi de câteva ani incóce? Bine se'si ia sém'a proprietarii si arendasii, cá ei nu sunt lordi din Angli'a si poporulu Romaniei nu este poporulu Irlandiei. Fára acestu poporu ei sunt nimicu, sclavi ai ori-caruia dintre vecinii statului Romaniei.

„Romanulu“ cá organu alu ministrului, mai dice între altele: „Robulu pamentului deveni robulu banului. Cu acea lege in mana, multi, fórté multi proprietari si arendasi, s'au facutu stapani pe braçiale poporatiunei rurale, ba chiaru pe vointi'a si libertatea ei.“

Si mai la vale: „Marea maioritatie a tieriei, poporatiunea rurala este esplotata (adeca pe tieranesce: jafuita). Spunemu lucrurile pe numele loru, punemu punctele pe „i“, pentru-cá, dupa noi, administratiunea nu pune inca destula energía, nu pune tóta mintea si ánim'a ei intru a face, cá poporatiunea rurala se fia scapata de esplotarea nedrépta, a carei victima a fostu si este etc.“

Exemplele citate din Moldov'a si descise in „Romanulu“ sunt din cele mai revoltátorie; nu poti inse sci, ce te revólta mai multu in casuri de acestea, nerusinat'a tirania a ciociloru, sau timpit'a sclavia a locuitoriloru sateni. Nu credemu, cá autorulu acelu articlu primu se fia calcatu vreodata pe dincóce de munti; cu tóte acestea dinsulu scrie asia, in câtu ti se pare cá ar decopiá relatiunile din Transilvani'a cu cele 30 de mii processe urbariali, cu misieliile catastrali, cu hotiile intemplete la conscriptiunea valórei dieciueleuru dupa vii, cu talchariile usurariloru carii au ruinatu sate intregi; sau cá autorulu va fi petrecutu in Banatu, pe candu acolo domniau talchari cá Joanu Pausz si cu tóta band'a lui, cu banditii oficiali, carii au bancrotatu cas'a de economii dela Lugosiu si au ruinatu comune si familii romanesci nenumerate, pentru-cá mai apoi se póta minti Europei, cá din poporulu romanescu a disparutu poterea de viétia, cá elu trebue se fia trecut de pe acuma in registrulu mortiloru — „auf dem Aussterbe-Etat,“ precum se dice in Germani'a, si popii paganesci se'i faca Requiem-Parastasu cu siette mii de pani.

Necrologu.

Gard'a vechia a oligarchiei magiare din marele principatu alu Transilvaniei, cunoscuta si renumita de o energía extraordinaria, ce nu se genase de nici-unu midiulocu spre a'si ajunge scopulu, se duce si ea pe calea destinata toturoru fiintieloru omenesci. Dupa ceilalti multi, se duse si baron. Stefanu Kemény la parintii sei. Acelu aristocratu cunoscutu la poporu sub nume de baronulu dela Ciunbrudu, a repausatu in 14 Septembrie a. c. in etate de ani 71 in Aiudu, unde se mutase din dominiulu seu spre a'si cautá sanetatea prin medicii din acelu orasiu. Necrologulu seu publicatu de cátra familia este unulu din cele mai lungi din câte s'au vediutu de mai multi ani, cá-ci de si br. Stef. Kemény in casatori'a sa cu baronés'a Catin'a Bánffy, nu avuse prunci, au avutu inse cu atátu mai multi consangeni, frati, sorori, nepoti, nepóte, cumnati, cumnate, in câtu numai parte barbatésca numeramu vreo 12 Kemény incependu dela nepotu seu baronulu Gabriel Kemény ministru actualu, si mai totu atâtea femei cu numele Kemény, apoi alti consangeni din familiile Kendeffy, Bánffy Zeyk, Strada, Vesselényi, Pekry, Gyárfás, Eszterházy s. a., scurtu, multime de connexiuni aristocratice.

Intr'aceea caus'a propria pentru care pe publiculu Transilvaniei si anume pe romani trebue se interessedie acestu casu de mórte, nu se cauta in acelea connexiuni aristocratice, ci in trecutul seu si mai virtosu in ur'a cea inflacarata ce nutrise acelu aristocratu in tóta viétia sa contra poporului romanescu si contra totu ce se numesce romanu si romanescu, intru atáta, in câtu ori-unde si ori-candu br. Stefanu Kemény a potutu si a sciutu se faca reu romaniloru a facutu fara nici-o mustrare de consciintia. Cu acésta ura si pofa nestemperata de resbunare asupra romaniloru s'a mutat elu din

acésta lume. Nu noi acusamu pe repausatulu br. Stefanu de ura si resbunare neimpacata si nedumerita asupra romaniloru, ci ilu acusa insusi biografulu si amiculu seu Carolu Oetvös, care publice schitiédia viétia lui in „Pester Lloyd“, si pe care nóue romaniloru nu ne este permisu cá se le trecemu cu vederea. Fórté bine cunoscuseramu si noi romanii acea ura si amu simtítu de nenumerateori urmarile resbunarei lui Kemény si a partisaniloru sei; noi inse cá crestini, la mórtea lui totu 'iam fi disu: „Ddieu se'lu erte,“ cá-ci cá renegatu ce érá din mosi de stramosi, nu a sciutu ce face; acum inse din biografi'a lui ese la lumina, cá elu si cá deputatu inainte de 1848 si dupa aceea cá comite supremu, apoi éra cá deputatu in diet'a Transilvaniei si in a Ungariei cercase tóte calile si midiulócele cá se faca romaniloru tóte relele possibili.

Sciri politice.

Manevrele cele mari din Ungari'a s'au terminatu. Maiest. Sa monarchulu si principele de corónu sau retrasu la resedentiele LLoru, archiducele Albrecht si ceilalti archiduci cu ranguri de mari generali au ajunsu fiacare la locuinti'a sa; monarchulu a multiamitu archiduciloru Albrecht, Josifu si la unii generali, a laudatu si trupele in termini alesi. Pàna aici tóte aru fi bune si prea frumóse. Pare inse cá ar fi unu farmecu blastematu, cá in lucruri mari se se intemple cá si in cele mici, câte o pedeca si neplacere, ce'ti amaresce tóta bucuri'a. In dilele de manevre pune pecatele pe doi oficiari, unu capitanu si unu primu locotenente, cá se se incurce la o restauratiune intr'o disputa politica mai virtosu asupra dualismului si a magiariloru. Capitanulu Lendl incepù dela unu timpu se injure cum ii venia la gura pe magiari; dincontra Göczel apará constitutionalismulu intr'unu sensu asia, cá in casu candu monarchulu ar calca constitutiunea, elu s'ar tínea deslegatu de juramentulu seu depusu sub drapellu. Atunci capitanulu ilu insultá, locotenentele ilu provocá. Capitanulu in locu se'si aléga secundanti, ilu denuntá. Urmarea fu, cassarea locotenentelui, care fu demissionatu. Casulu acesta provocá in tóta Ungari'a unu strigatu nou infernale in contra armatei. Inca si press'a ministeriale cere satisfactiune, reforme radicale in organizatiunea armatei si juramentu pe constitutiune. Opositiunile pretindu din nou si cu tóta furi'a despartirea armatei in doue, adeca dualismu neconditionatu. Urmarile nu voru lipsi.

Sciri diverse.

— („Luminatoriulu“ din Temisiór'a). Cu straina mirare amu cititu in Nrulu seu 69 urmatoriulu anuntiu:

„Onoratorulu abonenti si sprijinatori ai fóiiei „Luminatoriulu“!

Cutropiti fiindu de lucru in asia mesura, in câtu pestrece poterile unui omu, nepotendu recurá unu ajutoriu — între impregiurarile de façia — carele ne-arú poté usiorá sarcin'a ce o portámu cu redactarea acestei foi, — si fiindu-cá mai avemu a suportá si agendele prin cari ne castigamu esistenti'a de tóte dilele, ne-am decisu „a sistá edarea acestei foi, dela prim'a lunei lui Octobre an. cur. stilulu vechiu.“

Daca on. domni intemeiatori ai fóiiei aru dorí cá se continue densii edarea acestei foi sub altu redactoru, aici ori in altu orasiu, binevoiesca a se contielege si a ne incunoscintia de timpuriu.

P. Rotariu m. p.,
redactoru.“

Adeca cum? Banatienii din cele 4 comitate, aradanii cu vreo 310 mii locuitori din comitatulu loru, si toti ceilalti romani, s'au si spariatu asia curendu de multimea „nenumerate“ a diarielor romanesci? Nu cumva ii orbesce lumin'a prea intensiva a unei presse colossale in formatu si in coprinu? Ori-cá ei au si invetiatu a desconsiderá totu ce se scrie si publica romanescu?

Dn. advocatu Paulu Rotariu, acelu bravu luptatoriu, „nepotendu aflá unu ajutoriu spre a'i usiorá sarcinele, a decisu a sistá publicarea fóiiei sale dela 1-a Octobre a. c. st. v.“

In capital'a Banatului se nu afle nici-unu ajutoriu? Frumosu testimoniu pentru inteligenti'a din acea parte de tíera locuita de romani. Comentariulu ilu póte face ori-care lectoru, candu faptele, sau mai bine lips'a de fapte vorbesce de sine.

* A. S. Printiulu de Hohenzollern, tatalu M. S. Regei de mai multi ani este paralisatu de amendóue

— (Santirea bisericeii celei noue) din opidulu Salisce se faci eri marti in 8/20 Sept. adeca in dio'a de Sta-Mari'a mica de cãtra Escel. sa domnulu arhiepiscopu si mitropolitu Mironu Romanulu cu asistentia numerõsa de preoti si cu acea solemnitate religiõsa care se põte manifestã numai in ritulu anticu si classicu resaritõnu, in presenti'a unei multimi estraordinarie de õspeti evlaviosi din Sibiu. Regretamu fõrte, cã ocupatiuni de urgentia imperiõsa ne tinura cã legati in Sibiu, cã din partea nõstra se nu fimu in stare de a urmã onorificei invitari ce ni s'a facutu din partea bravei reprezentantie bisericesci; speramu inse cã celu pucinu ni se va dã ocaziune de a comunicã si alte informatiuni despre acea serbatõre memorabile pentru o comuna din cele mai de frunte cum este Saliscea.

— (Daru anonim). Dilele trecute primiramu o scrisõre anonima fãra data si fãra aratarea locului de unde vine, cu fl. v. a. 50 (cincidici) si cu singur'a indigitare cã se o damu de premiu.

Cã ce premie? Rogamu pe generosulu donatoru, cã se binevoiõsca a se numi celu puçinu cãtra redactiune si noi ii garantamu tacere absoluta.

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

15 Septembrie st. n. 1881.

Obligatiuni rurale din 1880 convertite cu 6%	1. 100.— b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	108.— „
Obligatiuni dominiale convertite cu 5%	92.— „
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	102.50 „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	100.50 „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	107.— „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	64.60 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	102.30 „
Prioritati cu 8%	— „
Actiunile bancei nat. rom. de 500 franci	1765.— „
Actiunile bancei Romani'a din 1869 de 200 franci	410.— „
Daci'a-Romani'a unite de cãte 250, cursulu	460.— „
Rent'a romana din 1875	92.1/2 „
Diverse:	
Argintu contra auru	100.1/2 „
Bil.te hipotecarie contra auru	100.5 „
Florini val. austriaca	215.1/4 „

„ALBIN'A“

institutu de creditu si de economii in Sibiu

acõrda inprumuturi hipotecarie cu anuitati pe 10 si 20 ani. Anuitatea de 100 florini este pe 10 ani **7 fl. 36 cr.** pe 20 ani **5 fl. 05 cr.**;

deschide credite fixe pre langa sigurantia hipotecara. Aceste se potu folosi intregi ori in parte pe bas'a unei singure intabulari, prin repetirea inprumutului, candu si de cãte-ori ii face respectivului trebuintia. Interesele sunt **8%** la anu;

escomtõdia politie (cambie) cu trei, in anumite casuri cu dõue subscrieri, pe termine pãna la 6 luni cu 10% interese la anu, era la cambie de prim'a calitate mai cu sãma comerciale, cu interese reduse dela **7** pãna la **10%** fãra provisiune;

face avansuri, adeca inprumuta pe garantie de efecte publice notate la bursele din Budapest'a, Vien'a si Bucuresti, intru cari sunt si scrisurile fonciariu proprie, cum si pe garantia de moneta, pãna la 85% a valõrei cursului si cu **6%** interese la anu.

Regulamentele speciali pentru fiacare din operatiunile amintite, continendu conditiunile si procedur'a pentru inprumutare, cum si tõte formularele de lipsa in limbile: romana, magiara si germana, se distribuiescu gratuitu la cass'a institutului in Sibiu, in õrele de birou, cum si pe la agentii institutului din provincia. Asemenea se tramitu acelea la cerere prin posta franco.

Agentii nostrii din tinuturi primescu a mijloci inprumuturi in tõte operatiunile de mai susu.

Sibiu, 1 Septembrie 1881.

(49) 2—4

Directiunea institutului.

Sz. 1509/1881 Sz. biro.

(51) 2—3

Licitatiune de esarendare.

Pre bazea conclusului reprezentantie comunale Saliste Nr. 611/1881 se va esarenda dreptulu cãrciumaritului pentru periodulu de trei ani urmatori dela 1 Ianuariu 1882 pãna la ultim'a Decembre 1884 in **25 Septembrie a. c. st. n.** la 10 õre a. m. in cancelari'a comunei Saliste pre calea licitatiunii publice. Conditiiunile se potu ceti pãna la dio'a susu stabilita in cancelari'a pretorelui cercuale.

Doritorii licitanti se incunoscintia cu acea observare, cã inainte de inceperea licitatiunii publice, si

ofertele bine instruate se voru primi, si fiacare licitantu va depune vadiulu de 10% dupa 6400 fl. v. a. Saliste, 13 Septembrie 1881.

Pretorele cercului.

Ad Nr. 291/1881.

Publicare de concursu.

In virtutea decisiunii luate de cãtra adunarea generale a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, tinuta la Sibiu in 27—29 Augustu a. c. si cu privire la positiuni dela Nrii 3, 12, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 27, din budgetulu aceleiasi, votatu pe anulu 1881/2, se publica:

I. concursu pentru 2 stipendie (burse) de cãte 60 fl. destinate a se dã la tineri sau tinere, care aru voi se invetie la vreunu institutu sau corporatiune industriale din patria vreuna din acelea profesiuni sau meserii, care pe langa ce presupunu desteritate si diligentiã relative mai mare, sunt si de natura de a fi exercitate cu folosu mai bunu, precum intre altele: tiesutul de pensarii, covõra, parti de imbracamente, din tortu de canepa, inu, bumbacu, lana si metasa, pe resbõie moderne perfectionate — cusetur'a de albituri pentru ambele sexe, cum si brodariu (chindiseli) cu atia, metasa, firu de argintu si auru; croitori'a superiõra de dame sau de barbati; artea orlogeriei, a juvariei si a lucrarei in auru si argintu, artea farmaciei.

Persõnele doritorie a se folosi de aceste stipendie, au se substerna suplicele lor de a dreptulu La subscrisulu Comitetu in Sibiu; nesmintitu pãna in **31 Octobru** 1881. Concursu venite dupa acestu terminu fixu nu se voru luã in nici-o consideratiune.

Suplicele trebuie se fia insoçite de urmatõriile documente:

1. Carte de baptismu, in originalu sau in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu mai puçinu din a patr'a clase normale pentru fetitie, de a patr'a gimn. sau reale pentru fetiori, in origine sau in copia legalisata; testimoniu din classe mai inferiori nu se voru considerã.

3. Atestatu de paupertate si la intemplantu de starea orfana a persõnei concurente, datu dela primari'a comunei, subscrisu de parochulu locului, vidimatu de cãtra oficiulu politicu (pretur'a).

4. Declaratiunea in scrisu a parintiloru sau tutoriloru, cã nu numai se invoiescu, ci se si obliga, cã fiulu, fiic'a sau pupilulu ori pupil'a lor se invetie cutare profesiune, pe care o va fi alesu, si cã de dõue ori in anu, la 1 Februaru si la 1 Augustu voru inaintã la comitetu atestate autentice despre diligenti'a, progresulu si bun'a portare a eleviloru. La casu contrariu, stipendiulu care de altumentrea se va dã in cãte trei rate, la inceputu, la midioculu si la finea anului scolasticu, sau in Septembrie, Februaru si Augustu dupa sustinerea testimoniuului, se va sistã imediatu.

II. pentru unu stipendiu de v. a. 200 destinatu a se dã la o eleva, care sau se afla in studiu la vreo scõla pedagogica, sau se va fi decisu a se devotã de acf inainte frumõsei vocatiuni de docenta si a frequentã cursulu de pedagogia in regula.

Concurentele aspirante la acestu stipendiu au se inaintedi suplicele lor de a dreptulu la subscrisulu Comitetu in Sibiu, nesmintitu pãna in **31 Octobru** 1881, cã-cu concursu venite dupa acelu terminu voru fi refutate.

Suplicele trebuie se fia insoçite de urmatõriile documente:

1. Carte de baptismu in originalu, sau macaru in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu de frequentare in vreunu institutu pedagogicu de femeii, sau dela vreo scõla superiõra de fete. In casu candu testimoniuulu ar emanã dela vreo scõla de alta limba, aspirantele au se probe die totuodata, cã vorbescu bine limb'a materna romana si cã au incai notiuni elementarie din literatur'a ei.

3. Atestatu de paupertate dela primari'a comunei, subscrisu de parochulu locului si vidimatu de cãtra oficiulu politicu.

4. Se numõsca institutul la care se afla, sau la care cugeta se asculte cursulu de pedagogia.

5. Se arate, daca aspirant'a este si deprinsa la lucruri de mana, necessarie a se invetiã in scõlele de fete.

III. pentru dõue stipendie de cãte 100 fl. v. a. destinate a se dã la doi elevi alesi cu precadere din muntii apuseni ai Transilvaniei si anume din teritoriulu, in care o parte a poporatiunii se ocupa cu confectionarea vaseloru de lemn, spre a se perfectonã in acea profesiune la vreunu institutu sau corporatiune, sau in ramurile speciali de aceea natura, precum e facerea de buti mari, confectionarea de cruci si colonade, invelisii de case dupa sisteme moderne, din lemnaria mai puçina si totusi fõrte durabile, ori si strugari'a.

Aspirantii la aceste burse au se si submitta suplicele lor la subscrisulu Comitetu, nesmintitu pãna in **31 Octobru** st. n. insoçite de urmat. documente:

1. Carte de baptismu in originalu sau in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu puçinu din a patr'a clase normale, pe langa care se ceru si notiuni macaru elementarie din desenulu liniariu.

3. Atestatu de paupertate si in casu de asia, de starea orfana.

4. Atestatu dela mediculu cercului, cã aspirantele este de constitutiune fisica vigorõsa si deplinu sanetosu.

5. Adeverentiã, cã se afla dejã invetiandu vreuna din meseriile care lucra in lemn, si declararea cã este decisu a se perfectonã intr'ins'a, obligandu-se totuodata a submitte totu la cãte 6 luni atestatu dela institutu. sau dela corporatiunea respectiva, despre activitatea si portarea morala.

IV. se publica concursu pentru stipendie de cãte 60 florini v. a. destinate a se da la doi juni dintre

acei ce se afla la cursu invreunu institutu pedagogicu din patria.

Aspirantii la aceste burse au se si submitta suplicele lor la subscrisulu comitetu nesmintitu pãna in **31 Octobru** st. n. insoçite de urmatõriile documente:

1. Carte de baptismu, in originalu sau in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu puçinu din clasa IV gimnasiale si cã se afla ascultatoriu la vreunu institutu de pedagogia

3. Testimoniu de paupertate dela primari'a locala, subscrisu de parochu, vidimatu de cãtra oficiulu politicu (pretura).

V. pentru unu ajutoriu din fundatiunea E. M. D. Basiõta, destinatu a se da la unu studente gimnasistu cu preferentiã din muntii apuseni, sãu din fostulu districtu alu Nasaudului.

Aspirantii la acõsta bursa au se si submita suplicele lor la subscrisulu comitetu nesmintitu pãna in **31 Octobru** st. n. insoçite de carte de baptismu, testimoniu scolasticu din semestrulu alu II-lea alu anului precedente si testimoniu de paupertate dela primari'a locala subscrisu de parochu si vidimatu de cãtra oficiulu politicu alu cercului.

VI. concursu pentru unu ajutoriu de 20 fl. v. a. destinatu a se da unui invetiãcelu de vreo meseria din cele mai folositorie si mai cautate, din fundatiune tofaleana, cu preferentiã concurentiloru descendentu din vreo familia de ale fostei comune Tofalau.

Acestu ajutoriu se dã in totu anulu, pãna ce invetiãcelulu va terminã, cã se se põta face sodalu.

Aspirantii au se si inaintedi suplicele lor la subscrisulu comitetu pãna in **31 Octobru** a. c. insoçite de urmatõriile documente:

1. carte de baptismu;

2. testimoniu scolasticu celu mai puçinu de class'a a IV-a normala;

3. contractu inchiaietu cu unu maestru, care ia asupra si a deprinde pe invetiãcelu la profesiunea sa cu tõta bunavointi'a si a'lu tinã in regula, fãra a'lu supune la ocupatiuni care intrecu poterile lui si sunt straine de meseri'a ce voiesce se invetie;

4. testimoniu de paupertate dela primari'a locala, subscrisu de parochulu comunei si vidimatu de cãtra oficiulu politicu alu cercului respectivu.

VII. concursu la 8 (optu) ajutõrie de cãte 12 fl. 50 cr. v. a. pentru invetiãcelu de profesiuni (meserii) si 4 (patru) ajutõrie de cãte 25 fl. v. a. pentru sodali de aceia, cari se sci in conditiuni asia de bune, cã se se põta face maistrii de sine statatori.

Aspirantii la aceste ajutõrie au se substerna suplicele lor nesmintitu pãna in **31 Octobru** st. n. la subscrisulu comitetu, insoçite de urmatõriile documente si anume la invetiãcelu:

1. Carte de baptismu in originalu sau copia.

2. Testimoniu scolasticu din cl. IV normala.

3. Testimoniu de paupertate dela primari'a comunei.

4. Contractulu inchiaietu intre respectivulu maestru si parintii sau tutorii concurentiloru; era dela sodali se cere pe langa carte de baptismu, inca si documentu dela respectiv'a corporatiune, cã merita se fia recunoscutu si admisu de cãtra corporatiune.

Aceste ajutorie se dau numai odata.

VIII. concursu la doue stipendie de cãte 50 fl. v. a. pentru tineri romani doritori a cultiva vreuna din artile frumõse, desenulu, pictura, sculptura, musica, inca si fotografia, sau la vreunu institutu publicu, sau la unu maestru din cei mai renumiti in patria.

Aspirantii au se si inaintedi suplicele lor nesmintitu pãna in **31 Octobru** st. n. la subscrisulu comitetu, insoçite inse de urmatõriile documente:

1. Carte de baptismu in origine sau in copia legalisata.

2. Testimoniu scolasticu celu puçinu din clasa IV gimnas.

3. Testimoniu dela institutul respectivu, sau dela maestrulu, sub a carui conducere aspirantii se deprindu in cutare arte, despre progressulu in aceea si despre portarea morale a lor.

4. Testimoniu de paupertate datu dela primari'a comunale, autenticatu de cãtra oficiulu politicu alu cercului.

IX. concursu la doue stipendie asia numite ale lui G. Baritiu, de cãte 50 fl. v. a., destinate a se da la doue fetitie scolare, de nationalitate romana, orfane de ambii parinti, sau si numai de tata, si lipsite de avere.

Tutorii sau mamele aspirantiloru au se inaintedi suplicele in numele acestora nesmintitu pãna in **31 Octobru** st. n. la subscrisulu comitetu in Sibiu, insoçite de urmatõriile documente:

1. Carte de baptismu.

2. Testimoniu scolasticu din semestrulu II alu anului scolasticu espiratu.

3. Testimoniu de paupertate, in care se se coprinda exactu si numerulu celorulalti frati si sorori ale aspirantii, cãti se afla in vietia, cu numele si cu etatea lor.

4. Obligarea tutorulu sau a mamei de a inainta la comitetu pe fiacare semestru testimoniu de cercetarea regulata a scõlei si de progressulu facutu.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu tinuta in Sibiu, 15 Septembrie st. n. 1881.

Jacobi Bologa,
v.-presied.

G. Baritiu,
secret.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**